

Středoškolská technika 2024

Setkání a prezentace prací středoškolských studentů na ČVUT

Tomáš Baťa - tvůrce obuvnického impéria

Eliška Poláková

Gymnázium Zikmunda Wintra Rakovník
Náměstí Jana Žižky 186, 269 01 Rakovník

Poděkování

Ráda bych poděkovala paní učitelce Mgr. Markétě Syrovátkové za užitečné rady a trpělivost. Také za to, že mi umožnila mít hodinu se studenty nižšího gymnázia v rámci mé praktické části.

Anotace

Ve své práci se zabývám životem Tomáše Bati. Jeho soukromým i pracovním životem. Založením a vedením jeho firmy a jeho politickou kariérou. Také se zabývám jeho příspěvkem městu Zlín.

Klíčová slova

Tomáš Baťa, Zlín, výroba obuvi, inovace

Annotation

In my thesis, I describe life of Tomáš Baťa. His private and professional life. The founding and running of his company and his political career. I also deal with his contribution to the city of Zlín.

Keywords

Tomáš Baťa, Zlín, shoemaking, innovation

Obsah

1 Úvod.....	6
2 Život.....	6
2.1 Dětství a dospívání.....	6
2.2 Začátky vlastního podnikání.....	7
2.3 Pobyť v Americe.....	9
2.4 Zaměstnanecké domy.....	10
2.5 Období 1. světové války.....	11
2.6 Poválečné období.....	11
2.7 Nárůst počtu zaměstnanců, pravidelné plánování a struktura firmy.....	12
2.8 Způsob sestavování mezd.....	13
2.9 Růst firmy.....	13
2.10 Závěr života.....	13
3 Baťova životní filosofie.....	13
3.1 Jak být šťastnější podle Tomáše Bati.....	13
3.2 Baťova filosofie vztahů.....	14
4 Praktická část.....	15
5 Závěr.....	16
6 Použitá literatura.....	17
7 Seznam obrázků.....	17

1 ÚVOD

Jako téma této ročníkové práce jsem si zvolila život Tomáše Bati, jelikož mě zajímalo z jakého důvodu byl tak moc oblíbený a úspěšný. Jméno Tomáš Baťa jsem již od dětství slýchala velmi často a proto mě zajímalo, jak se mu podařilo vytvořit velmi úspěšnou firmu světového významu. Co z něj udělalo ikonu jeho doby, která je dávana jako příklad úspěšného vedení firmy i v současnosti? Jak se mu podařilo pozvednout město Zlín na jeho dnešní úroveň? Ve chvíli, kdy jsem dostala možnost zpracovat toto téma ve formě ročníkové práce, neváhala jsem. Doufala jsem, že díky mojí ročníkové práci získám odpovědi na mé otázky.

2 ŽIVOT

2.1 Dětství a dospívání

Tomáš Baťa se narodil 3.4.1876 ve Zlíně do rodiny ševců. Byl nejmladší ze tří dětí Antonína Bati staršího a Anny Minaříkové. Měl starší sestru Annu a staršího bratra Antonína. Byli osmá generace jejich rodu. V Tomášových osmi letech mu zemřela maminka a jeho otec se znovu oženil. To pro sourozence znamenalo stěhování do Uherského Hradiště. Antonín měl s jeho novou ženou další děti, mezi kterými byl i Jan Baťa. Později se Jan stal Tomášovým nejbližším spolupracovníkem a dědicem jeho firmy. Antonínovi Baťovi staršímu se v Uherském Hradišti velmi dařilo v podnikání. Kromě své obuvnické firmy provozoval i sodovkárnu.

Obecnou školu Tomáš vychodil ve Zlíně, ale do měšťanky musel chodit v Uherském Hradišti. Učil se zde místo českého jazyka, jazyk německý.

Ve věku 12 let se začal zajímat o ševcovské řemeslo a začal se mu vyučovat. Zajímalo ho nejen jak boty vyrábět, ale také jak je úspěšně prodávat. Ve 14 letech se I přes protesty otce přestěhoval do Prostějova, kde začal pracovat ve firmě, která vyráběla ševcovské stroje. Firma se ale začala bát konkurence a Tomáš dostal výpověď. Začal se zapojovat do otcova podnikání, ale byl až moc inovativní a aktivní. Jeho otec byl velmi konzervativní a měli kvůli tomu často neshody. Po neshodách se bez peněz odstěhoval za svou sestrou Annou do Vídně. Začal tam podnikat, jeho chtíč po výdělku ho brzy dovedl k neúspěchu. Neznal tamější trh a to se mu stalo osudným. Jako bonus neměl povolení k vykonávání řemesla. Záhy se vrátil zpět do Uherského Hradiště ke svému otci. (viz [1], [3], [5])

Obr. 1: Tomáš Baťa,
zdroj: <https://wien.czechcentres.cz>

Obr. 2: Tomáš Baťa (uprostřed)
a jeho sourozenci Anna a Antonín
zdroj: <http://tomasbata.org/>

2.2 Začátky vlastního podnikání

V roce 1894 ve svých 18 letech se rozhodl odstěhovat zpět do Zlína. Společně se sourozenci Baťovi od otce nechali vyplatit z firmy a nechali si vyplatit peníze co jim zůstaly po matčině smrti. Společně s Tomášem se zpět do Zlína vrátil i jeho bratr Antonín. Společně se rozhodli, že si založí vlastní obuvnickou firmu. Obuvnickou živnost si na sebe založil Antonín, jelikož Tomáš podle tehdejších norem nebyl ještě plnoletý. Jejich firmu pojmenovali A. & T. Baťa – výroba obuvi. Svoji první výrobu měli v domě u Stuchlíků na zlínském náměstí. Měli okolo 10 dělníků, kteří dostávali týdenní mzdu a měli fixní pracovní dobu. Jako první ve své firmě vyráběli valašskou obuv. Byla to tradiční obuv, známá jako papuče. Byly prošíváné a na symetrickém kopytě. To znamená, že jde o stejný tvar pro pravou i levou nohu. Bohužel měli bratři Baťovi dluhy díky, kterým jim zastavili majetek na splátky a směnky. Hrozily jim žaloby ze strany věřitelů. Antonín odešel na vojnu a Tomáš začal vést podnik sám. Začal řešit jak se dluhů zbaví. Měl pocit, že jen lenoší a mohl by dělat víc, a proto nosil materiál na vlastních zádech v Otrokovicích do vlaku, který jel do Zlína. Pracoval po nocích, připravoval pro své dělníky materiál, aby měli ráno z čeho vyrábět. Po těchto nocích, kdy připravoval materiál pro dělníky mu většinou pomáhal pouze jeden z dělníků. Ve chvílích, kdy byl materiál připraven tak jeho dělníci začali pracovat ve dne v noci, aby bylo co nejdříve hotovo. Ve chvíli, kdy měli pracovníci zakázku hotovou měli právo na odpočinek, tím pádem spali. Když Tomášovi dělníci dospávali probdělé noci, Tomáš odvážel hotové zboží a přivázel zpátky peníze na výplaty. Už během jednoho roku se mu podařilo splatit dluhy jeho firmy natolik, že již firmě nehrozilo zkrachování. Toto vše zvládl jen díky svému nastavení v hlavě a velké pracovitosti.

Ovšem Tomášovi osud znovu hodil klacky pod nohy a firma, u které měla jeho firma uložené směnky zkrachovala. Firma jeho otec tuto situaci neustála a zruinovalo jí to. Tomáš se ovšem nehodlal vzdát svého snu a začal inovovat. Snažil se, aby jeho firma tuto situaci ustála a přemýšlel, jak tuto situaci vyřeší. Přišel s nápadem šít boty z plátna. Plátno bylo levnější a mnohem dostupnější než pravá kůže. Udělal svému výrobku reklamu a díky tomu se jeho nový model bot začal prodávat. Boty byly plátěné s koženou podšívkou a elegantní špičkou z pravé kůže. Dostaly název Baťovky. Díky obrovskému zájmu o tyto boty se mu velmi dařilo a roku 1899 si mohl dovolit zakoupit z Německa jeho první šicí stroj s ručním pohonem. Ovšem celé tohle nebyla jen zásluha Tomáše, ale také jeho sestry Anny, která měla na starost ekonomiku ve firmě. Nedovolila zbytečné plýtvání získanými financemi. Součástí firmy byla až do svého provdání. V roce 1897 se mu podařilo všechny zbylé dluhy zaplatit. V roce 1899 byla dokončena trať z Otrokovic do Vizovic. Koncern Baťa získal většinu akcií. Po dokončení této stavby nechal Tomáš postavit svoji první výrobní budovu.

V této budově zaměstnával okolo 120 lidí. Firmě se dařilo, a tak si mohl dovolit zakoupit nové pozemky ve Zlíně a rozšiřovat svou firmu. Svou firmu přejmenoval na veřejnou společnost T&A Baťa. Jeho firma se zaměřovala především na plátěnou a vlněnou obuv. O 6 let později přišla pro Tomáše další rána, jeho bratr Antonín onemocněl tuberkulózou. Statečně s nemocí bojoval, ale tuberkulóza byla zákeřná a v červnu roku 1908 zemřel. Jeho smrt zasáhla nejenom jeho mladšího bratra, ale také zaměstnance jejich firmy. Vzpomínali na něj v dobrém. Popisovali ho jako muže co měl rád knihy a divadlo. (viz [1], [2], [4],[5])

*Obr. 3: Obuvnický stroj valchovací,
Obuvnické muzeum Zlín
zdroj: osobní fotoarchiv autorky)*

2.3 Pobyt v Americe

Tomáš v roce 1905 odjel téměř na půlroku do Ameriky sbírat zkušenosti. Vedení firmy přenechal Františku Štěpánkovi. Sbíral zkušenosti v odvětví organizace práce, uskladnění polotovarů pro výrobu obuvi a způsobu výplat zaměstnanců. Kromě nových zkušeností si z Ameriky přivezl i plány na nové tovární budovy, které chtěl vystavět. V Americe si také objednal nové výkonnější výrobní stroje a zaujalo ho americké řízení firem. S jeho návratem ze Spojených států začal navyšovat své požadavky na své pracovníky. Za nekvalitně odvedenou práci uděloval sankce v podobě srážení peněz z mezd. Jeho pracovníci byli nespokojení a uspořádali stávkou. Tomáš se ovšem nenechal zastrašit a situaci vyřešil výpověďmi pro všechny pracovníky účastníci se stávkou. Na jejich místa najal nové, nezkušené a nekvalifikované pracovníky. Dva roky po Tomášově návratu zemřel jeho starší bratr a Tomáš se stal jediným vlastníkem firmy. Ve Zlíně bylo tehdy 5 obuvnických firem. Konkurence Tomáše motivovala k větším výkonům. Chtěl být nejlepší. Velmi dobře si uvědomoval, že stroje jsou v obuvnickém řemeslu budoucností. Jeho firma byla první v celém Rakousku- Uhersku, která využívala stroje ve svých továrnách. (viz [2], [4], [5])

*Obr. 4: Obuvnický stroj napínací
svršků hřebíkem, Obuvnické muzeum
Zlín*

zdroj: osobní fotoarchiv autorky

2.4 Zaměstnanecké domy

V roce 1910 měla firma 350 dělníků a v roce 1912 navýšil počet svých dělníků na 400. Chtěl stabilizovat své dělníky, jelikož byly kvalifikovaní a on nechtěl, aby přešli ke konkurenci. Začal jim stavět zaměstnanecké domky. Baťovy domky byly velmi nadčasové a moderně vybavené. V domcích byly koupelny s teplou vodou a zahrady sloužící k odpočinku. V areálu domků nechal vystavět i školku a školu. Tyto instituce byly zamýšlené pro budoucí zaměstnance firmy. Společně s luxusním bydlením, za který platili nízký nájem, měli zaměstnanci i poměrně vysoké platy. Tyto výhody přispěli k expanzi Zlína a velký zájem lidí o pracovní místo v jeho firmě. Domků nechal vystavět okolo 2000. Domky nebyly dělené ploty, díky tomu zahrady, které patřily k domků nenásilně přecházely do volné přírody. Tato možnost ubytování byla vyvážená velmi organizovaným systémem, jelikož měl Tomáš jasnou vizi toho, jakým směrem chce aby se formoval životní styl a chování jeho zaměstnanců. Domky byly rozdělené do tří kategorií – čtyřdomky, dvojdomy, jednodomy.

Díky vystavění domků byl pro něj tento rok zlomový v pracovním životě. Rok 1912 byl pro něj ovšem zlomový i v osobním životě. Vzal si lásku svého života Marii Menčíkovou. Marie byla dcerou správce Vídeňské knihovny. Společně si pořídili krásnou vilu, ve které plánovali založit rodinu. Dva roky po svatbě se jim narodil syn Tomík, který zůstal jedináčkem. (viz [1], [2], [5], [6])

Obr. 5: Jednodomek

zdroj: <https://zam.zlin.eu/stezka/2-batovske-bydleni>

Obr. 6: Dvojdomek

zdroj: <https://zam.zlin.eu/stezka/2-batovske-bydleni>

2.5 Období 1. světové války

Velký vliv na rozvoj firmy měla 1. světová válka. Získal zakázku od státu, vyráběl obuv pro rakousko – uherské dělostřelectvo. Zakázka byla tak velká, že dával Tomáš práci nejen svým zaměstnancům, ale také konkurenci. Díky jeho skvělým podnikatelským schopnostem uchránil před vojnou stovky mladých mužů. V této době Tomáš zaměstnával asi 5000 zaměstnanců a za den se vyrobilo asi 10000 párů bot. Ovšem takhle velká výroba bot měla obrovskou spotřebu kůže a tak se začaly vyrábět dřeváky. Dřeváků se vyrobilo okolo 5000 denně. Zaměstnanci a jejich rodiny v této nelehké době byli zásobováni ze závodního konzumu. Ačkoliv se cena potravin v době války navýšila, zaměstnanci Tomáše Bati je měli za stejnou cenu jako v době míru, zbytek ceny hradila firma z vlastních peněz. (viz [1], [2], [5])

2.6 Poválečné období

Po skončení války přišla úleva, avšak Tomáš musel řešit další problém, kterému jeho firma čelila. Jeho firmu zasáhla finanční, výrobní a odbytová cena. Se skončením války totiž přišel o všechny zakázky pro armádu. Finanční krize byla tak velká, že se uskutečňovaly dělnické stávky. Firma měla plné sklady a téměř žádný odbyt, proto se Tomáš rozhodl pro radikální řešení, snížil ceny svých produktů o 50 % a mzdy svých zaměstnanců o 40%. Jeho firma byla jediná, která takhle radikálně snížila ceny a platy. Snížení platů jim ovšem kompenzoval slevami ve firemním konzumu. Tento jeho marketingový plat se projevil jako velmi úspěšný. Zlevněné boty se perfektně prodávaly a tím pádem se firemní kapitál zase zvedl. Tomáš Baťa se v té době stal symbolem úspěšného podnikatele. Jeho příjmení bylo všude a když někdo vyslovil jméno Baťa všichni si ho okamžitě spojili s odvahou a úspěchem. V roce 1923 měla jeho firma již 112 poboček. V ten stejný rok se Tomáš rozhodl, že bude kandidovat do obecního zastupitelstva. Jeho heslo bylo: „Chci pracovat pro všechny. Bojovat proti bídě.“ Byl zvolen starostou Zlína, kterým se osvědčil a následně byl zvolen i na dvě další období. Během svého působení jako starosta nechal ve Zlíně vybudovat zahradní město. Díky tomuto konceptu se počet obyvatel Zlína zdesetinásobil. Nechal budovat moderní infrastrukturu města, která ve většině případů slouží občanům Zlína i dnes. Budovy, které stavěl byly na světové úrovni. Mezi nejvýznamnější budovy patřila například nemocnice, kterou nechal vybudovat v roce 1927. Nemocnice funguje do dnešní doby. V roce 1924 se zúčastnil společně se svým nevlastním bratrem Antonínem a experty z Ameriky Prvního mezinárodního kongresu o vědeckém řízení. Jeho názor byl takový, že by měli dělníci usilovat o pokrok ve výrobě po celou dobu jejich pracovní směny. (viz [2], [4], [5])

Obr. 7: Výrobky firmy Baťa, Obuvnické muzeum Zlín

zdroj: osobní fotoarchiv autorky

2.7 Nárůst počtu zaměstnanců, pravidelné plánování a struktura firmy

Ve 20. století byl ve Zlíně velký příval lidí, kteří usilovali o pracovní místo. Tomáš všechny okamžitě přijímal. Noví pracovníci dostávali smlouvy do hlavní výroby, nebo případně dostávali pracovní místa ve firmě podle jejich specializace. Nejlepší z dělníků následně dostávali možnost účastnit se Baťovy školy práce k získání vyšších kvalifikací. Baťovo heslo spojené s jeho školou znělo: „Neříkej mi, že to nejde – řekni mi, že to neumíš.“ Díky programu v této škole následně dělníci dostávali manažerské pozice nejen v Československu, ale také po celém světě, kde vznikaly nové pobočky. V roce 1919 se Tomáš začal více soustředit na zahraniční trh, kde budoval své prodejny. Prodával své výrobky levněji, než jeho konkurenti, čímž je likvidoval. V roce 1925 začal tvořit plány na množství vyrobeného zboží. Měl 5200 zaměstnanců a tím pádem v jeho desetiletém plánu měl, že denní výroba bot bude činit 100000 párů za den. Prvních chvilích to vypadalo jako nedosažitelné, ale již během roku byl tento plán překonán téměř o dvojnásobek. V návaznosti na tento úspěch začal tvořit plány roční. Ty dále rozděloval na plány měsíční, týdenní a denní. Od svých zaměstnanců požadoval striktní dodržování denních norem. V jeho očích slovo nejde, neexistovalo. Jeho další revoluční projekt byly dílny, které byly součástí jeho firmy. Byly základní stavební buňkou. V čele dílny stál mistr, který dohlížel na chod dílny a nesl za ni zodpovědnost. Dílny si mezi sebou přeprodávaly rozpracované zboží. Každá dílna měla na starost jinou činnost. V následujících letech se z dílen staly správní budovy. (viz [1], [2], [5])

2.8 Způsob sestavování mezd

Baťa byl velmi populární pro své sestavování mezd. Každoročně svým zaměstnancům na konci roku přinesl knížku, do které měli napsat kolik by si představovali, že si vydělají následující rok. Chtěl své zaměstnance motivovat k lepším výsledkům výměnou za to, že jim pomůže jejich cílů dosáhnout. Svým pracovníkům dával pocit rovnocennosti, jelikož je nazýval svými spolupracovníky ne svými dělníky. (viz [1], [2], [5])

2.9 Růst firmy

Mezi roky 1926 – 1928 se jeho firma rozrostla do komplexu 30 budov a rozšiřovala se dále do světa v podobě dceřiných společností. Čistý obrat firmy byl okolo 1,9 milionu korun. Produktivita vzrostla o neskutečných 75 % a počet zaměstnanců o 35 %. 4.5. 1931 se stala z jeho firmy akciová společnost Baťa, a.s.. Jako důvod tehdy uvedl, že akciové společnosti se nejlépe přizpůsobují moderním směrům a potřebám světového hospodářství. Byl vlastníkem veškerých akcií nové společnosti a jediným vlastníkem firmy. S postupem času zaměstnával 31 235 lidí a jeho výrobky se prodávaly v 2500 prodejnách. (viz [1], [2], [5])

2.10 Závěr života

Tragický konec jeho života nastal 12.7.1932 při letecké nehodě. Jeho život skončil v Otrokovicích pár minut po vzletu. Letěl svým osobním letadlem společně se svým pilotem Jindřichem Broučkem, který v letadle zemřel také. Baťa byl na cestě do Švýcarska do města Möhlin, kde se chtěl zúčastnit otevření jeho nové pobočky. V té době žil ve Švýcarsku jeho syn Tomáš, který se s ním chtěl setkat. Bohužel tuto možnost už nedostal. Po jeho smrti se našel záznam, podle kterého prodal veškeré své akcie a podíl ve firmě svému nevlastnímu bratrovi Janovi. V podmínkách ovšem stálo, že musí firmu vést podle Tomášových zásad. Ve své závěti odkázal svůj majetek, který činil 57,2 milionu korun své rodině. Synovi odkázal 22 milionu korun, manželce 8,1 milionu korun a sestře 1,5 milionu korun. Zbytek peněz rozdělil mezi město Zlín a Baťův podpůrný fond. Fondu odkázal 21,5 milionu korun a městu Zlín něco okolo 4 milionů korun. Byl pohřben na lesním hřbitově ve Zlíně. (viz [1], [2], [4], [5])

3 BAŤOVA ŽIVOTNÍ FILOSOFIE

3.1 Jak být šťastnější podle Tomáše Bati

Tomáš Baťa zastával názor, že má mít člověk na prvním sebe. Lidé se mají starat o své psychické i fyzické zdraví. Lidé by podle něj měli mít kvalitní spánek, kvalitní stravu a den začínat snídaní. Pozitivní vliv na tělo má prý i smích a úsměv. Máme se dívat kolem sebe a hledat maličkosti, jako jsou barvy nebo vůně, které by nám mohly udělat radost. Nemáme se snažit vše zvládat sami, ale občas o sebe máme nechat pečovat. Máme se starat o svůj zevnějšek, abychom se sebou byli spokojení.

O mysl se máme starat stejně dobře jako o tělo. Máme mít na místě sebe. Nemáme se podceňovat, ale ani přeceňovat. Nemáme na sebe spěchat. Máme si dělat názory na lidi a věci okolo sebe. Zbavování se negativních lidí v našem okolí by podle něj měla být samozřejmost, jelikož nás táhnou ke dnu. Nemáme se trestat za selhání, je to součástí života a vše jde zkusit znovu a lépe.

Péče o duši podle něj spočívá ve zbavení se strachu, důvěře lidem, nepodceňování se a neztrácení pokory. V jeho očích je charakter nadevše. Stavební kámen úspěchu je víra v sebe samotného, stanovení si cíle a důvěra v úspěšný konec. Máme si chránit svůj volný čas a udělat si chvíli jen pro sebe. Máme prožívat každý moment naplno a být vděční.

I když byl velmi pracovitý, tak vždy prosazoval, že práce vás neobejme a měli byste mít člověka, který vás miluje a kterého milujete vy. Zároveň nemáme očekávat od lidí víc, než jsme sami ochotni dát. Máme si vážit věcí a času ostatních. Nemáme lidem brát sny a šířit zlobu. Měli bychom umět naslouchat a ptát se. Důležité je znát hodnotu lásky a přátelství.

3.2 Baťova filosofie vztahů

Prosazoval tzv. Desatero. Děliho se na Desatero mužům a Desatero ženám.

Desatero ženám obsahovalo rady ženám, jak být šťastná a správná žena, manželka a matka.

Měly by se o sebe starat, být něžné, jemné a krásné. Vybírat si a milovat jen statečné muže. Jeden z cílů ženy by měl být vyplnit jak svůj tak manželův život dětmi. Ženy by měly zvyšovat fyzickou i psychickou výkonnost svého muže. Měly by své muže povzbuzovat a vést k lepším výsledkům. V jeho očích pokud byla žena skromná v rodinném životě stane se z jejího muže muž lenivý. Tento jeho názor je mnohdy špatně chápán. Baťa to myslel tak, že pokud se žena spokojí jen s málem v jejím životě, nemotivuje svého muže k lepším výkonům. Ženy by se neměly dít a měly by nechat muže vyzkoušet si jejich práci. I když měl Tomáš velmi rád děti, avšak neměl rád rozmazlování dětí. Ženy by nikdy neměly umetat svým dětem cestu životem a neměly by je rozmazlovat. Z ženy by podle jeho názoru měla vyřazovat svěžest a pohoda. Syny by měly vychovávat pro boj a dcery pro lásku. Nehledě na pohlaví by měly ženy své děti vychovávat jak nejlépe dokážou a ochraňovat za každou cenu. Ženy by neměly ustupovat ve všem. Muži by neměli trávit všechn svůj volný čas svými aktivitami, ale měli by trávit kvalitní čas se svojí rodinou. Rodinný čas byl v Baťových velmi důležitý.

V Desateru pro muže se skrývalo jak se chovat ve společnosti, jak najít správnou ženu a jak být úspěšný v poslání být muž a manžel. Muž by se měl vždy spoléhat sám na sebe, jelikož ho to naučí samostatnosti a odpovědnosti. Neměli by slibovat něco co nedokážou splnit, jelikož jejich slovo je jejich jedinou zárukou. Muži by si neměli hledat ženu jen podle vnější krásy, ale měl by se zaměřit také na to, jestli je jim rovnocenným partnerem, doplňuje je a zvládá jim být oporou a kamarádkou. Muži by si měli vždy vážit lidské práce a být pyšní na své pracovní úspěchy. Neměli by zapomínat vzdělávat se. Měli by také myslet na své duševní zdraví a potřeby těla. Měli by chtít od života stále víc a nespokojit se s průměrností. Neměli by si stěžovat a hodnotit cizí lidi. Měli by však mít vždy svůj názor. Problémy by se nikdy neměly

odkládat, ale řešit. Nikdy by se neměli stavět ke společnosti, měli by se zajímat o dění ve společnosti, kulturu, spor a o sociální poměry. Svým dětem by měli věnovat lásku, nastavit řád, ale zároveň jim dát volnost. (viz [3])

4 PRAKTICKÁ ČÁST

Jako svoji praktickou část jsem si zvolila dotazník a vyučovací hodinu s žáky nižšího gymnázia. Cílem mé praktické části bylo zjistit jaké mají lidé v dnešní době povědomí o Tomáši Baťovi. Dotazník měl 7 otázek z toho jedna byla poznávací. Zajímalo mě jestli lidé ví kdo byl a čím se proslavil, v jakém století žil, s jakým městem byl nejvíce spojován, na co se jeho firma zaměřovala, jestli svou firmu založil sám nebo ji zdědil a jestli o něm slyšeli někdy dříve. Poznávací otázka spočívala ve správném označení jeho fotografie. Na dotazník mi odpovědělo 100 respondentů. Očekávala jsem, že nejvíce respondentů bude ve věku 16 – 19 což jsem odhadla správně. Myslela jsem si, že nejvíce lidí odpoví, že byl podnikatel ovšem 77 % odpovědělo, že byl výrobce bot. Očekávala jsem, že bude valná většina vědět jak vypadal ovšem jeho podobiznu poznalo pouhých 66 %. Myslela jsem, že většina lidí ho bude znát ve spojitosti se Zlínem, což se mi potvrdilo. Myslela jsem, že většina ho bude znát ve spojitosti s výrobou obuvi, ale také jsem si myslela, že někteří si budou myslet, že vyráběl oblečení. Moje domněnky byly mylné a všech 100 respondentů odpovědělo, že vyráběl obuv. Jako období, ve kterém žil označilo 54 % respondentů 19. - 20. století. Pouze jeden respondent odpověděl 17. - 18. století. Většina lidí označila, že svou firmu vybudoval sám. A 97 % respondentů o něm slyšelo již dříve.

Jako druhou část své praktické části jsem si zvolila vyučovací hodinu se studenty nižšího gymnázia. Byla jsem v tercii a studenti mě velmi překvapili. Byli aktivní a měli zajímavé dotazy. Například jedna slečna se mě zeptala, kam letěl když zahynul, jelikož jsem to ve své prezentaci nezmínila. Studenti byli velmi ochotní a spolupracovali se mnou. Neočekávala jsem, že budou vědět tolik informací o Tomáši Baťovi, ale mile mě překvapili.

5 ZÁVĚR

Jméno Tomáše Bati je obecně velmi známé, stejně tak i jeho spojení s výrobou obuvi. Jeho inovativní postupy a precizní přístup k řízení podniku jsou i dnes inspirací pro podnikatele. Mnohé z jeho myšlenek jsou nadčasové a aplikovatelné i dnes – za zmínku stojí zavedení odpovědnosti od nejnižších stupňů vývoje, osobní odpovědnosti za svěřený úkol, stejně jako i jeho pohled na požadované vlastnosti a chování jeho zaměstnanců jak v pracovním, tak soukromém životě. Schopnost strategického myšlení přinesla širší pohled na potřeby podniku a zaměření se i na externí podmínky, které umožnily jeho firmě významně růst. K těmto iniciativám patřilo například budování bydlení pro zaměstnance jeho firmy, které přispělo k jejich zajištění a firmě Tomáše Bati zajistilo loajální pracovní sílu. Zavádění inovativních postupů nezastavila ani jeho tragická smrt. Díky předání podniku do rukou jeho nevlastního bratra se nijak nenarušil zavedený systém organizace a řízení a Baťovy podniky pokračovaly ve své cestě k celostátní a celosvětové věhlasnosti. Klíčovým poznatkem z přístupů aplikovaných Tomášem Baťou je bezesporu odhodlání vyřešit každou situaci, nevzdávat se a nepřipouštět, že problém nemá řešení a flexibilně reagovat na změny ovlivňující jeho podnikání a úspěšnost jeho firmy.

6 POUŽITÁ LITERATURA

- [1] Rybka, Zdeněk, Ing., CSc. - *Základní zásady Baťova systému řízení* - ISBN 978-80-906540-1-3
- [2] Web: Wikipedie – heslo Tomáš Baťa https://cs.wikipedia.org/wiki/Tomáš_Baťa
- [3] Končítíková, Gabriela – *Inspirace Baťa* - ISBN 978-80-908183-0-9
- [4] Web: Online prezentace Památník Tomáše Bati: <https://pamatnikbata.eu/zivotopis/>
- [5] Obuvnické muzeum Zlín – komentovaná prohlídka a výklad pro návštěvníky
- [6] <https://zam.zlin.eu/stezka/2-batovske-bydleni>

7 SEZNAM OBRÁZKŮ

- Obr. 1: Tomáš Baťa, zdroj: <https://wien.czechcentres.cz>.....7
- Obr. 2: Tomáš Baťa (uprostřed) a jeho sourozenci Anna a Antonín zdroj: <http://tomasbata.org/>
.....7
- Obr. 3: Obuvnický stroj valchovací, Obuvnické muzeum Zlín zdroj: osobní fotoarchiv autorky).....8
- Obr. 4: Obuvnický stroj napínací svršků hřebíkem, Obuvnické muzeum Zlín zdroj: osobní fotoarchiv autorky.....9
- Obr. 5: Jednodomek zdroj: <https://zam.zlin.eu/stezka/2-batovske-bydleni>.....10
- Obr. 6: Dvojdomek zdroj: <https://zam.zlin.eu/stezka/2-batovske-bydleni>.....10
- Obr. 7: Výrobky firmy Baťa, Obuvnické muzeum Zlín zdroj: osobní fotoarchiv autorky.....12